

NOMS DE COLORS

Els noms dels colors són substantius abstractes de gènere masculí, però que habitualment fan la funció d'adjectius qualificatius i, per tant, han de concordar en gènere i nombre amb el substantiu al qual complementen. Això és aplicable als noms de color que no tenen cap més significat que el d'un color determinat o que no tenen una etimologia recognoscible en català actual, és a dir, *blanc*, *blau*, *gris*, *groc*, *marró*, *negre*, *roig*, *verd* i *vermell* (sinònim de *roig* en la majoria de casos), que tenen flexió completa.

Convé recordar que *gris* té la forma de femení *grisa*, però *marró* és invariable quant al gènere:

- ✘ Com a conseqüència de l'incendi forestal la carretera ha quedat gris.
- ✔ Com a conseqüència de l'incendi forestal la carretera ha quedat grisa.
- ✘ Com a conseqüència de la riuada la carretera ha quedat marrona.
- ✔ Com a conseqüència de la riuada la carretera ha quedat marró.

Fora d'aquesta gamma bàsica, la majoria de colors prenen el nom d'un substantiu el referent del qual sol ésser d'aquell mateix color, com ara *crema*, *fúcsia*, *grana*, *lila*, *magenta*, *ocre*, *porpra*, *rosa*, *safrà*, *salmó*, *sèpia*, *taronja*, *turquesa*, *violeta*, etc. En aquests casos, el nom del color és invariable perquè s'entén que s'elideix una part del sintagma adjectival subjacent. Així, "una cinta rosa" equival a "una cinta (de color de) rosa".

Observem que, malgrat que no tenen una etimologia transparent en català actual, els termes *atzur* i *beix* també són invariables en gènere i nombre. En canvi, els termes *castany* i *morat*, relacionats amb *castanya* i amb *mora*, respectivament, tenen flexió completa.

Els noms dels colors bàsics es poden combinar amb un substantiu per formar compostos nominals que fan referència a un to o un matís, com ara *blau cel*, *gris*

perla, groc llimona, marró xocolata, verd molsa, etc., i també amb adjectius com *brillant, clar, fosc, neutre, pàl·lid, etc.* En aquests casos tot el compost resta invariable quant a gènere i nombre, com en les expressions “una brusa blau marí”, “uns mitjons gris fosc”, etc. (Si diguéssim “blava marina” canviaria el significat de la frase; amb “grisos foscos” canviaria l’objecte d’atenció del color al substantiu.) Es tracta d’expressions lexicalitzades que s’escriuen amb els formants separats i sense guionet.

Hi ha un altre tipus de compostos nominals formats amb dos elements aglutinats o units amb conjunció i guionets que no designen un matís, sinó una juxtaposició de colors (*blaugrana, blanc-i-blau, verd-i-negre, etc.*), que, generalment, fan referència per metonímia a un club o una associació, sobretot de caràcter esportiu, que té una ensenya dels mateixos colors. En aquests casos, el primer element del compost resta invariable i el segon es flexiona o no d’acord amb els criteris apuntats més amunt:

- ✘ La mala actuació de l’equip va decebre els afeccionats blaus grans.
- ~ La mala actuació de l’equip va decebre els afeccionats blaugranes.
- ✓ La mala actuació de l’equip va decebre els afeccionats blaugrana.
- ✘ La mala actuació de l’equip va decebre els afeccionats verds-i-negres.
- ✓ La mala actuació de l’equip va decebre els afeccionats verd-i-negres.